

Nr 158.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 10 mars 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda personer samt anför därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 135 häft. (Nr 158.)

1:o.

Ang. pension
 åt skrädderi-
 arbetaren
 K. G. Dolk.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 december 1921 har *chefen för Jönköpings regemente* gjort framställning om understöd åt skrädderi-arbetaren vid nämnda regementes intendenturverkstäder Karl Gustaf Dolk, att utgå från tid då han erhöle avsked från regementet.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Dolk är född den 2 maj 1846; att han under vintermånaderna åren 1902—1907 haft arbete vid Jönköpings regementes intendenturverkstäder samt att han sedan år 1908 är anställd såsom skrädderiarbetare vid nämnda verkstäder; att han under åren 1917—1921 vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,200 kronor för år; att på grund av Dolks höga ålder hans arbetsförmåga synes vara så gott som ingen; att han på ett oförvitligt sätt tjänat kronan; samt att han, som har hustru, ogift dotter och dennas två minderåriga barn att försörja, befinner sig i fattiga omständigheter.

Chefen för andra arméfördelningen har tillstyrkt framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 januari 1922 anfört, att departementet i betraktande av Dolks långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Dolk efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hade departementet hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster — dyrtidstillägg sålunda frånräknade — vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit. Med hänsyn emellertid till att högre pension än 600 kronor hittills icke plägat tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning, ansåge departementet, sig i föreliggande fall icke kunna föreslå, att pensionsbeloppet sattes högre än till 600 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Dolk finge från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna in- dragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret, som den 24 februari 1922 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att som Dolk vore född den 2 maj 1846, hade han överskridit

55 års ålder, då han år 1902 för första gången erhållit arbete vid Jönköpings regementes intendenturverkstäder. Vid sådant förhållande syntes det statskontoret ganska tvivelaktigt, om någon pension av statsmedel borde åt honom utverkas. Då emellertid i detta fall ömmande omständigheter syntes föreligga och nästlidet års riksdag (riksdagens skrivelse nr 322, punkt 10 f) beviljat en årlig pension av 350 kronor åt förre renhållningsarbetaren vid Göta artilleriregemente A. O. Åkerman, vilken börjat arbeta vid nämnda regemente först vid nära 50 års ålder, ville statskontoret icke motsätta sig framställning till riksdagen i ämnet. Ett så högt pensionsbelopp som det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna syntes dock icke kunna ifrågakomma. Detta belopp, 600 kronor, brukade nämligen beviljas endast åt yrkesarbetare med lång tjänstetid, omkring 30 år. Med hänsyn till Dolks jämförelsevis korta tjänstetid syntes för honom icke böra ifrågasättas högre pension än 400 kronor.

På grund av vad i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek biträder statskontorets ståndpunkt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skradderiarbetaren vid Jönköpings regementes intendenturverkstäder Karl Gustaf Dolk må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

2:o.

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement har *styresmannen för ammunitionsfabriken* föreslagit arbetsförmannen vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg Johan August Fredriksson till erhållande av årligt understöd, att utgå från den tidpunkt då Fredriksson avginge från sin anställning vid fabriken.

Ang. pension
åt arbets-
förmannen
J. A. Fredriks-
son.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Fredriksson är född den 19 juni 1851; att han varit anställd vid ammunitionsfabriken under mer än 44 år, därav mer än 34 år såsom förman för patronladdningen; att hans avlöningsförmåner under år 1921 kontant och in natura uppgått till sammanlagt 5,373 kronor 40 öre; att han på grund av genom ålder nedsatta kroppskrafter är oförmögen att vidare fullgöra det med hans anställning vid ammunitionsfabriken förenade arbete och för framtiden urständssatt att med arbete försörja sig; samt att han ådagalagt utmärkt

arbetskunnighet och iakttagit ett hedrande uppförande under sin tjänstgöring vid ammunitionsfabriken.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 januari 1922 anført, att det syntes departementet billigt, att Fredriksson genom pension bereddades någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. Med hänsyn till Fredrikssons tjänstetid och anställning såsom förman samt de av honom under år 1921 åtnjutna avlöningsförmånerna ävensom till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat arbetsanställda vid arméns fabriker, ansåge departementet sig böra föreslå, att det ifrågasatta understödet bestämdes till 1,000 kronor för år. Artilleridepartementet hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Fredriksson en årlig pension under hans återstående livstid av 1,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han lämnade sin anställning vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret har den 25 februari 1922 avgivit utlåtande i ärendet och därvid tillstyrkt den av artilleridepartementet gjorda hemställan.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetsförmannen vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg Johan August Fredriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid ammunitionsfabriken, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

3:o.

*Ang. pension
åt skrädderiföreståndaren
H. Wollman.*

Uti en den 7 november 1921 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort framställning om beredande av pension åt skrädderiföreståndaren vid Skånska dragonregementets intendenturverkstäder Hans Wollman. Vidare har Wollman hos Kungl. Maj:t gjort ansökning i enahanda syfte.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Wollman är född den 23 maj 1862; att han varit anställd såsom dragon vid nämnda regemente under tiden den 23 september 1880—den 2 september 1898 eller under i det närmaste 18 år; att han sedan den 1 april 1905 är anställd såsom

skrädderiföreståndare vid regementets intendenturverkstäder; att han, som icke åtnjuter något underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, under åren 1917—1921 vid regementet uppburit en avlöning, vilken — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,435 kronor för år; att han lider av betydliga blodåderbräck på benen, särskilt det högra, varigenom hans arbetsförmåga och möjlighet att bestrida sin befattning vid regementets skrädderiverkstad blivit så inskränkt, att han måste anses vara i det närmaste oförmögen att fortsätta med detta arbete; samt att han under sin anställning såsom skrädderiföreståndare vid regementet fullgjort sina åligganden noggrant och till full belåtenhet.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har den 20 januari 1922 avgivit utlåtande i ärendet samt därvid anfört, att departementet i betraktande av Wollmans långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han, efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hade departementet hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, dyrtidstillägg frånräknade, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit. Enligt denna beräkningsgrund skulle pensionsbeloppet alltså i förevarande fall böra uppgå till omkring 960 kronor. Uti utlåtande den 15 mars 1920 ifråga om pension åt sadelmakeriarbetaren E. A. Enberg (proposition nr 105/1921, punkt 1) hade emellertid statskontoret anfört, bland annat, att högre pension än 600 kronor hittills icke plägat tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning. Sålunda hade föreståndare för regementsverkstad erhållit 800 kronor à 1,000 kronor i pension, i vilket avseende statskontoret hänvisade till 1919 års lagtima riksdags beslut, varigenom verkstadsföreståndarna vid Svea livgarde G. T. Beijer och C. A. T. Berglund erhållit pensioner å 800 kronor, respektive 1,000 kronor (riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 43). Med stöd av angivna och av riksdagen godkända grunder för beräkning av pension till arbetare i kronans tjänst ansåge departementet sig böra åt Wollman, som i egenskap av skrädderiföreståndare vid regementet tjänstgjort såsom förman, föreslå en pension av 900 kronor för år. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Wollman finge från och med månaden näst efter den, under vilken

han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Statskontoret har uti den 7 mars 1922 avgivet utlåtande tillstyrkt den av arméförvaltningens intendentsdepartement i ärendet gjorda hemställan.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiföreståndaren vid Skånska dragonregementets intendenturverkstäder Hans Wollman må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

4.o.

Ang. pension
åt verkstads-
föreständer-
skan J. S.
Wennström.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 januari 1922 har *sekundchefen* för *Svea livgarde* gjort framställning om beredande av pension åt föreständerskan för regementets linnereparationsverkstad Johanna Sofia Wennström.

[4.]

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Wennström är född den 3 januari 1850; att hon sedan den 3 maj 1897 är anställd vid regementet såsom föreständerska för dess linnereparationsverkstad; att hon under åren 1917—1921 vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,120 kronor för år; att hon lider av lindrig sockersjuka, men för övrigt har i förhållande till sin ålder goda krafter och fortfarande är arbetsduglig; att hon fullgjort henne åliggande arbeten vid regementet med berömvärd skicklighet och flit samt städse iakttagit ett värdigt och rättskaffens uppförande; samt att hon innehar Patriotiska sällskapetets mindre guldmedalj för långvarig och trogen tjänst.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 januari 1922 anfört, att departementet i betraktande av Wennströms långvariga och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet förenat, att hon nu vid uppnådd ålder av 72 år finge draga sig tillbaka från sitt arbete i kronans tjänst samt att henne bereddades något understöd från statens sida under hennes återstående livstid. I

fråga om storleken av dylikt understöd tillåte sig departementet erinra därom, att 1916 års riksdag (riksdagens skrivelse, nr 10, punkt 37), medgivit, att förra förestånderskan för Norrbottens regementes persedel-reparationsverkstad Margreta Johanna Sandström finge från och med år 1916 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension av 500 kronor. Då Wennström i pensionshänseende syntes vara jämförlig med nyssnämnda förestånderska, ansåge departementet sig böra åt Wennström föreslå enahanda pension eller 500 kronor för år. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Wennström finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Statskontoret har i den 8 mars 1922 avgivet utlåtande instämt i vad intendentsdepartementet i sin skrivelse anfört och hemställt.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förestånderskan för Svea livgardes linnereparationsverkstad Johanna Sofia Wennström må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—4:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämman, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lindman.